

РЕГІОНАЛЬНИЙ РИНОК ГОТЕЛЬНИХ ПОСЛУГ: ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ЗНАЧЕННЯ

С.В. Сидорук

Луцький національний технічний університет, nimbles@mail.ru

Ринок готельних послуг сьогодні постає сферою перетину економічних інтересів всіх його суб'єктів, сферою, де відбувається узгодження суспільних, групових та особистих інтересів на основі дії цінового механізму з урахуванням попиту та пропозиції готельних послуг. Слід відзначити, що проблемні питання ефективного функціонування та розвитку ринку готельних послуг в регіоні викликають значний науковий інтерес не тільки в контексті складних ринково-трансформаційних процесів, але й поглиблення процесів глобалізації та інтеграції світової економіки.

У розробку наукового обґрунтування розвитку готельного господарства вагомий внесок зробили такі вітчизняні вчені, як Любіцева А. О., Скибінський С. В., Глядіна М. В., Х. Й. Роглев, Л. І. Нечаюк, Н. О.Телеш, Л. Г. Агафонова, О. Є. Агафонова, Л. Г. Лук'янова, О. П. Мельник, І. М. Мініч, Г. Б. Мунін, Л. П. Шматько, М. Г.Бойко, С. І. Байлик, І. Б. Андренко, Мальська М. П. та ряд інших. Крім того, починаючи з середини 90-х років минулого століття періодично з'являються статті в професійних виданнях, присвячені різним аспектам забезпечення ефективного функціонування готельних підприємств, які безумовно відіграють вагомий роль в управлінні готельним бізнесом. На даний час в Україні досліджено далеко не всі питання теоретичних та методологічних засад формування регіональних механізмів розвитку готельного бізнесу.

Проблеми регулювання ринку готельних послуг в умовах сучасного етапу переходу України до ринкових відносин на рівні регіонів не знайшли ще належного відображення у науковій літературі ні в теоретичному, ні в прикладному значенні. Практично, ніхто з авторів не розглядав поняття регіонального ринку готельних послуг. Зокрема, потребують розробки і обґрунтування основи ринкового управління готельними послугами в регіоні.

Оскільки науковцями раніше не сформовано чітке визначення регіонального ринку готельних послуг, то варто вивести ознаки цього ринку, а потім власне визначення.

В процесі дослідження необхідно сформувати ознаки ринку готельних послуг в регіоні:

- товаром на ринку готельних послуг виступає готельна послуга – об'єкт ринку, що обмінюється на гроші;
- готельні послуги виробляються і споживаються практично одночасно, не підлягають зберіганню, накопиченню, транспортуванню, ґрунтуються на прямих контактах між їх первинними виробниками і кінцевими споживачами;
- готельна послуга має комплексний характер (так званий “пакет” послуг), кожен складову якого виробляють інколи незалежні, а інколи й зв'язані суб'єкти ринку послуг;
- ринок готельних послуг являє собою систему відносин між суб'єктами виробниками готельних послуг, платоспроможними споживачами та посередниками;
- механізм функціонування ринку полягає у постійному узгодженні попиту і пропозиції готельних послуг в умовах зростаючої конкуренції та зовнішнього регулювання;

- нееластичність попиту на ціну послуги проживання (розміщення), на яку, за оцінками фахівців, інколи припадає до 80% вартості туристичного продукту;
- пропозиція готельних послуг в регіоні є територіально відокремлена від потенційних споживачів;
- ринок готельних послуг має сезонний характер із двома (літнім та зимовим) піками ділової активності, пов'язаними передусім з періодами відпусток, зменшенням ділової активності у інших секторах регіональної економіки;
- на даному ринку спостерігається доволі висока стійкість цін на готельні послуги (порівняно із динамікою цін на товари) та водночас несталість якості. Стійкість цін, на нашу думку, пов'язана з тим, що попит на готельні послуги постійно зростає, а пропозиція не завжди за ним встигає, а також з тим, що в готельному бізнесі неможливо створити акумулятивні запаси. Несталість якості породжує таку ситуацію, що неможливо наперед оцінити якість послуги. Критеріями для цього є лише довіра, досвід, суб'єктивні враження інших.

Враховуючи вище наведені ознаки регіонального ринку готельних послуг сформуємо власне визначення регіонального ринку готельних послуг.

У нашому розумінні під регіональним ринком готельних послуг слід, розуміти, ринок готельних послуг в межах певної ділянки території, що відрізняється від інших територій місцезнаходженням, специфікою готельних послуг, цінами на них і їх пропозицією, які залежать від особливостей попиту та впливу різноманітних факторів (сезону, дня тижня, подій, часу відпусток, канікул тощо). Регіональний ринок готельних послуг має суттєві особливості по відношенню до території всієї країни, оскільки готелі в регіонах переважно орієнтуються на споживачів, які прагнуть задовольнити свої потреби у тимчасовому перебуванні. Згідно зі специфікою регіонального ринку готельних послуг, клієнти перш за все обирають місце перебування (регіон, місто, інколи навіть конкретна вулиця), а вже тільки потім конкретний готель, для тимчасового перебування саме в обраному місці. Тому навряд чи можна розглядати готелі, скажімо Волині, як потенційних конкурентів тих готелів, що знаходяться в Криму (хоча завжди бувають винятки).

Особливість ринку готельних послуг полягає в тому, що тут створюють нову форму споживчого попиту – попит гостей, які приїждять в готель, і на різноманітні товари та послуги, запропонувати які покликана промисловість регіону. Розширення ринків збуту веде до зростання продажу продукції регіональної промисловості і природнім чином збільшує доходи регіонів. Значно зростає попит на сувенірну продукцію. Крім додаткового доходу, її продаж може стати рекламою регіону, де розміщуються відвідувачі. Для досягнення економічного ефекту необхідним є підвищення конкурентоспроможності готельних послуг за рахунок використання не лише природних ресурсів, а й створення системи фінансового стимулювання розвитку ринку готельних послуг в регіонах, різних за рівнем їх розвитку[1].

Значення регіонального ринку готельних послуг у економічній діяльності регіону постійно зростає, а сам ринок набуває нових тенденцій та особливостей. Готельний бізнес стимулює розвиток інших галузей господарства: будівництво, торгівлю, сільське господарство, виробництво товарів народного споживання, зв'язок і т. ін. Вплив ринку готельних послуг на розвиток економіки регіону також визначається купівельними спроможностями споживачів, тобто обсягом готельних послуг та продукції, що можуть і були куплені гостями. У свою чергу готельні заклади потребують певних витрат, пов'язаних із придбанням товарів і послуг інших секторів економіки. Економічна активність останніх, що стає наслідком купівельної поведінки відвідувачів, і є проявом непрямої дії готельних закладів на розвиток регіональної економіки. Значний економічний ефект від розвитку ринку готельних послуг зумовлюється також підвищенням ефективності функціонування готельних закладів. Зростання доходів у готельному бізнесі позитивно впливатиме на економіку регіону, в якій він розвивається. Зокрема створення готельних комплексів і розвиток їх бізнесу може принести велику вигоду: клієнтам – послуги; населенню регіону – робочі місця; бізнесменам – прибуток; бюджету регіону – грошові надходження за рахунок податків і зборів [2].

Варто відзначити, що створення регіонального ринку готельних послуг дасть можливість підняти загальний рівень розвитку гостинності, розширити номенклатуру пропозиції та урізноманітнити готельний продукт (в тому числі шляхом гнучкої цінової політики) та забезпечити країні конкурентні позиції на провідних регіональних та видових ринках готельних послуг. А також виведе з «тіні» не обліковані заклади розміщення (малих та мікро-готелів, апартаментів) створить сприятливі умови для легалізації їх діяльності, сформує реєстр таких

закладів та законодавчо закріпить їх визначення, вимоги до функціонування та необхідних процедур (сертифікація, стандартизація та ін.).

Як висновок можна констатувати, що ринок готельних послуг в Україні розвивається „в умовах дедалі більш вираженої відкритості економіки, зростання впливів з боку глобалізації. Фактично відбувається швидке становлення цього ринку, формування відносин між його суб'єктами, а також самих цих суб'єктів в умовах тісної регіональної конкуренції”.

Список використаних джерел:

1. Маначинська, Ю.А, Оцінка стану світового та вітчизняного ринку готельних послуг / А.Ю. Маначинська // Економіка та право.- 2009.-№3.- С.65-71.
2. Регіональна політика розвитку рекреаційної сфери: механізм формування та реалізації: монографія / З. Герасимчук, М.В. Глядіна – Луцьк: Надстир'я, 2006. – 161с.